

1866-09-11

AFSENDER

J. C. Jacobsen

MODTAGER

Carl Jacobsen

FAKTA

Type:
Brev

Sprog:
Dansk

Afsendersted:
København

Modtagersted:
Paris

Arkivplacering:
Uden FA-nummer, æske F 3,1

Emneord:
uddannelse

DOKUMENTINDHOLD

J. C. Jacobsen gentager, at det er vigtigt at Carl lærer fysik og kemi, men samtidig skal Carl også lære at være et socialt menneske.

TRANSSKRIFTION

D 11 th September 1866

Kjære Carl!

Det var paa den høie Tid at dit Brev fra Quimper ankom i Fredags, thi din Moder var begyndt at blive meget urolig over at der var hengaaet 10 Dage siden vi hørte fra Dig, uagtet jeg beroligede hende med, at dette næsten var uundgaaeligt naar man var paa Reise.- At dit Brev derfor var dobbelt kjærkommen behøver jeg ikke at sige, ihvorvel det ikke indeholdt Synderligt af Interesse for hende undtagen Dét, at Du havde havt det godt paa Reisen. Mig interesserer dine Bemærkninger om Bygningsstilen naturligviis meget, om jeg ikke har alle Detaillerne i saa frisk Minde, at jeg overalt \"kan være med\".- Ogssa jeg havde derfor gjerne seet noget mere om Dig selv, om dine Vandringer og om de Indtryk Du har modtaget i forskellige Retninger, thi jeg antager da ikke - hvad Dit Brev let kunde give anledning til - at Architecturen er det Eneste, der har beskæftiget din Tanke og dit Sind. Mindst tilfredsstillende hos os er dog din uforbeholdende Tilstaaelse om at Menneskene interesserer Dig saa lidet, thi dette vidner om at min Frygt for enensigig eller skjævt Retning i din Udvikling er altfor begrundet og at det vistnok vil kræve megen Tid og megen Opmærksomhed paa Dig selv, at faae denne store Mangel rettet.- Jeg kan ikke noksom

anbefale Dig, at rette dit Blik mod Meneskelivet og at bestræbe Dig for at træde i nærmere Vexelvirkning dermed, thi kun dermed kan din Aand beriges og vækkes til fyldigt Liv; uden den bliver Du tung og kjedelig og vil, tidligere eller senere, komme til at føle, at dit Liv har været forfeilet i sin Udvikling.-- Nu vil du jo snart forlade Paris og komme til at befinde Dig ene blandt Fremmede i Strasbourg og dér, hvor Du er henviist til Dig selv, antager jeg at Trangen til at slutte Dig til Mennesker af sig selv vil gjøre sig gjældende. Jeg bør maaskee helst nu undlade, efter gammel Vane at tænke for Dig og overlade til Dig selv at finde og vælge din Vei, men nogle Antydninger til din nærmere Overveielse vil jeg dog

meddele.- Jeg antager at Bourgeois vil raade Dig til at gaae til October at gaae til Strasbourg for at lære Bryggeriet.- Der gives mange større og gode Bryggerier der, af hvilke han dog særlig anbefalede mig de 2, som jeg besøgte, Hatt's og Schützenberger's, som begge ere fortræffelige; om andre kan jeg derfor ikke tale.- Forudsat at Du kommertil at vælge mellem disse 2, antager jeg at Du først vil, besøge dem begge, med hilsen fra Bourgeois og fra mig og gjøre foreløbigt Bekjendtskab

med Mændene og deres Sønner, som sandsynligviis ville føre Dig omkring. (Husk paa at jeg har omtalt Dig som Chemiker af den polytechniske Skole.) Du vil da maaskee kunne skjønne, hvor Du helst bør søge at faae Adgang til at \"studere\" Bryggeriet. Schützenberger var henrykt over min Beslutning at lade Dig blive en grundig Chemiker og kom mig med sydtysk Gemytlighed imøde. Det samme jevne, men noget simple Præg havde hans Familie, som er aldeles tydsk.- Den gamle Hatt (d.v.s.) kun gammel gammel i Modsætning til Sønnen) havde øiensynligt mere Dannelse og talte Fransk:- Med Sønnen (lidt yngre end Du) som førte mig omkring talte jeg tydsk (med lille red.) og han svarede i samme Sprog, men han taler vistnok ligesaagjerne Fransk. Det var en meget elskværdig ung Mand. Familien saa jeg ikke. Maaskee kan Bourgeois forud give Dig nogen Oplysning om Familieforholdene for de Forskjellige Bryggere, om Sproget de tale, osv. Naar Du da har orienteret Dig og seet hvor du helst vil være, haaber jeg, at der med Bourgeois' Anbefaling ikke vil møde (\"Dig\" tilføjer fru Kristof, red.) nogen Vanskelighed ved at gaae og studere Bryggeriets Praxis, men for at Du kan komme i det ønskelige Forhold til Familierne

gjælder det om, at Du strax fra Begyndelsen gjør Indtryk af en dannet og beleven ung Mand.- Du maa \"nedlade\" Dig til at sige Smigerier, sige, at din Fader har admiré deres udmærkede Bryggerie og anbefalet Dig dette fremfor alle de andre jeg har seet i forskjellige Lande og at jeg ikke noksom har kunnet prise den elskværdige Fore-kommenhed jeg har mødt der; at jeg glæder mig til engang atter at besøge dem; osv.-

At Du vil deltage i de forskjellige Arbejder er en Selvfølge, men Du maae dertil anskaffe en egen Arbejdsdragt, (ikke bruge en gammel forslidt Frakke, Vest og Buxer), og søge at faae Plads til

Arbejdsdragten paa Bryggeriet, saa at Du udenfor Arbejdstiden kan vise Dig proper og ziirlig. Naar Du en føie Tid har gaaet stadigt med Arbejdet i Bryggeriet, tvivler jeg paa, at Du vil finde det hensigts-mæssigt at anvende hele din Tid paa denne Maade og at Du vil føle Trang til, ja Nødvendigheden af, at opfriske din Chemie og Physik, hvortil jeg troer der vil være Leilighed i Strasbourg, hvor der (er, red.) et slags Universitet, der bl.A. indbefatter en videnskabelig Læreanstalt i Chemie : école supérieure de Pharmacie, altsaa vistnok et godt Laboratorium.

Herom vil jeg raade Dig strax ved Ankomsten til Strasbourg at søge Oplysning, da der muligt er visse Formaliteter at iagttage for udlændinges Optagelse.- Uheldigvis ligger alle de nye og større Bryggerier uden for Byen i en ikke ganske ringe Afstand (de ældre Bryggergaarde, hvor Eieren sædvanligt Boer, inde i Byen, bruges kun som Udsalgssteder). Du maae altsaa nødvendigviis tage Bopæl derude i Nærheden og vil saaledes have en lang Vei til Læreanstalterne i Byen.- Kunde Du i Strasbourg finde en Brygger, der som Velten i Marseille, selv er Chemiker og har et lille Laboratorium, var det naturligtvis det bedste, men en saadan findes næppe endnu.- Dersom Du kunde give Impulsen til at en Søn i det Huus Du kommer fulgte dit Exempel, vilde det være særdeles heldigt og behageligt for Dig, han vilde bedre end Du i Førstningen kan, være istand til at bedømme hvilke Analyser og Experimenteer der vilde være mest lærerige for Dig som Brygger.- Da det nu er paa Tiden at Du bliver Brygger heel og holdent, tør jeg ikke tilraade Dig at dele din Opmærksomhed ved at tage undervisning i Fransk, hvortil Du jo vistnok endnu trænger, men naar Du stadigt taler

Fransk, vil dette jo ogsaa hjælpe godt, i Forbindelse med at Du i ledige Timer skriver Stile paa egen Haand.- Muligt kunde Du udvexle Kundskaber i Chemie og i Fransk med en Bryggersøn.- Dog nu gaaer jeg atter for vidt og glemmer at jeg burde overlade til Dig selv at udfinde den rette Maade at anvende Tiden og ordne din Virksomhed. Altsaa basta.- Jeg har tøvet til idag med at skrive for at kunne meddele Dig Udfaldet første Bryggeriforsøg i det nye Apparat til Dampbrygning hvilket blev foretaget igaar. Det var særdeles tilfredsstillende. Alt gik fuldkommen regelmæssigt og paa nogle Ubetydeligheder nær

vare alle de enkelte Dele i
complet Stand og Hensigtssvarende. Jeg havde næret nogen Frygt
for at Ophedningen navnlig af det kolde Vand og den første
Tykmæskning til Koghede skulde tage længere Tid end forhen ved
Ildens directe Virkning, men tværtimod gik det hurtigere nu med
Dampens Varme. Ogsaa viste mine Dampkjedler sig mere end
tilstrækkelige til at forsyne Kogeapparatet i Forbindelse med
Dampmaskinen.- Det franske Mæskekar var ogsaa i Brug og er nu
baade tæt og i det hele tilfredsstillende, men

det har kostet endeel Arbeide her paa Stedet og er derved,
inclusive Told og Fragt blevet noget dyrere end det danske.-
Havde Carpentier kunnet sende Karret helt færdigt, vilde Prisen
have været omtrent ens for begge.- Min Dampbryggerkjedel er
ganske af samme Form som den
gamle, en liggende Cylinder af 2 Al 21" Diameter og 6 1/4 Al
længde, af Kobber, den øverste Halvdeel og de bugede Endebunde
c 2 Linier tykke men den underste Halvdeel af Cylinderen,
hvorpaa Dampen virker 6 1/2 Linie tyk. Denne nederste Halvdeel er
omgivet af en Enveloppe af
Smedejernsplade.-Bryggerkjedlen er som Du veed, damptæt
lukket og jeg kan koge deri med indtil 1 Atmosphæres Tryk. Jeg vil
nu forsøge Kogning med noget Tryk dog næppe med en heel
Atmosphære.- Ogsaa vil jeg forsøge en Methode, jeg saa hos
Velten, der dog kun er en
Modification af det bayerske Princip. Jeg har havt saameget at tage
vare, at jeg ikke har faaet skrevet til Velten for at afkjøbe ham
hans Opfindelse, som han har taget Patent paa, men jeg agter at
gjøre det, skjøndt det næppe vil have andet end theoretisk
Interesse for mig. Hvad Forholdet mellem dansk og fransk Maal
angaaer, behøver jegs. Skun at sige at en Cubikfod dansk = 32
Potter; en dansk Korntønde = 4 1/2 Cubfod = 144 Potteren dansk
Øltønde = 4 1/4 Cubfod = 136 Potter
1 Cubikfod Vand veier 62 pund (pundtegn, red.) En Pot Vand veier 1
Pund 30 Lod ved 4 grader R En fransk Litre Vand
veier 1 Kilogram = 2 pund
Altsaa er 62 Litre = 64 Potter En Hectolitre altsaa liig 103,226
danske Potter.

Hermed maa jeg slutte.- Jeg skal op i Bryggeriet og se om de nye

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

Støbkar ere tætte, osv, og saa skal jeg ind til Byen til min franske Lærer.- Det kniber med at finde rede i de franske Negationer i Hovedsætninger og Bisætninger, bekræftende, spørgende, benægtende spørgende osv, men det gaaer dog fremad. Lev vel! Lad mig nu snart høre hvilke Planer Du har og hvorledes Du tænker at udføre dem, saa vil jeg herefter beflitte mig paa ikke at tænke saameget forud for Dig.

Din hengivne
Jacobsen

1/9 66
C.M. Tjener Carl. ^(a) 11te September 1866

Det var paa den Jais Tid at det blev saa
Aarsager auktam i Landets, thi den Maden var
begyndt at bliue meget uvalig naar at der var saa
gaalt 10 dage siden vi Jais for dig, maagde jeg
bevaligst sende med, at dette skaber var uindgaaelig
naar naar var saa skis. - At det blev derfor var
Sobhelt Gaaetammen befores jeg ikke at sige, ifaarnal
det ikke indfaaldt kjendeligt af Heltarste for frende
uudtaget dit, at den Jais Jais at gaaet paa skis.
Nig indkomme den kuaerteringen om legning.
Hilaa uaktueligst meget, om jeg med ikke saa alle
Detailtamen i saa forst Minder, at jeg amavalt "Laa
naar med". - Og saa jeg Jais derfor givne fast
maagde naar om dig selv, om den kuaerteringen og
om de kuaerteringen den Jais uudtaget i faarstillede dit.
uudtaget, thi jeg uudtaget de ikke. - Jais at det blev led
Lind givne Auktamig led - at Auktamig om
at furede, der Jais kuaerteringen den kuaerteringen og dit
Lind. - Minder tilfandtskiltand for os nu Jais den
indkomme kuaerteringen om at Maaeramen indkom.
Laa dig saa ledet, thi dette midt om at uind Ligt
for en saerlig allest sig om kuaerteringen i den kuaerteringen
at allers begyndet og at det midt om det kuaerteringen
Tid og uind Opmaerksomhed paa dig selv, at saa
denne staa Mangal raltet. - Jeg saa ikke uind

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARISBERGFONDET

anbefale dig, at søtte dit held paa Mærkedet
 og at bestrebe dig for at boede i uenens Høje,
 nistning strand, thi den strand kan du altid
 berige og muligt dit et fyldigt Liv; inden du bliver
 du tung og tydelig og mit, det ligner alles faar,.
 da du dit at fald, at dit Liv saa snart forfælt i
 sin Udvieling. - - Thi mit du jo snart forlade
 Paris og da du dit at bestrebe dig om blandt
 Strassbourg og der, saa du se fremst
 dit dig selv, antages jeg at Emuget dit at stille
 dig dit Mærkedet af sig selv mit gjær sig gjeldred.
 Jeg har maade selv ^{med} muligt, efter gammel
 Naam at seude for dig og antolde dit dig selv
 at finde og melge du thi, men nogle Antyd,
 miges dit du uenens Ommeidte mit jeg dog
 medtala. - - Jeg antages at Bourgeois mit raad
 dig at gaar dit October at gaar dit Strassbourg,
 for at leue begjæret. - - Der giort mange fluen
 og gode begjæret der, af smille saa dog, fæstet
 anbefalede mig de 2, saa jeg bestige, Hall's og
 Schickelbergers, saa begge en fastsættelig; men
 andre saa jeg drøftes ikke tale. - - Lovindat at
 du da du dit at melge mellem disse 2, antages jeg
 at du først mit bestige den begge, med jelpen for
 Bourgeois og for mig og gjær fæstet det bestige

med Manden og den gamle Paven, som sandtydeligvis
ville gøre sig autoritet. (Jest saa at jeg saa antallet
sig som Epistlen af den pøbelkeriske Kala.) De
mit da maaske kunne hjælpe, naar du selv har
føgt at gøre Adgang til at "studen" krigsamt.
Schibyeberget som formentl. er min bestilling
at gøre sig blinde en grundig Epistlen og som
mig med sigtlig Gængelighed i søde. Det samme
jerner, men meget fine og fine sande sande sande,
som er aldeles sigt. - Den gamle Kald (d. n. f.)
den gammel i Kaldet sigt Paven) sandt åbenlyst
men sandt og kaldt sandt. - Med Paven
(lidt yngre end du) som fæste mig autoritet kaldt jeg
sigt og som sandt i Paven sigt, men som kaldt
niskendelig sigt sandt. Det var en meget
abstrakt mig Mand. Sandt som jeg sigt.
Maaske som Paven sigt sandt mig mig
Oplysning om Sandt sigt sandt som sigt sigt
kaldt, som sigt sigt sigt. - Naar du
da saa autoritet sigt og sigt som sigt sigt
men, kaldt jeg, at du med Paven sigt sigt
sigt mig mig mig sigt sigt sigt sigt sigt
sigt sigt sigt sigt sigt sigt sigt sigt sigt
sandt i sigt sigt sigt sigt sigt sigt sigt

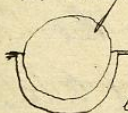
gjælder det mig, at din Skrivelse fra Kongens Hof
gjælder det mig, at du har været af den Art og Balance mig
Mænd. - Du maa indlade dig på at give mig
meddelelse, lige, at den Læge som admireer din
indvirkende Kongens og forresten alle forresten
alle de andre jeg har set i forskellige Lande
og jeg ikke nok som jeg har været mig den af den
Læge som jeg har været mig; at jeg glæder
mig til at se dig alle at besøge den; og -
At du vil skrive: de forskellige Læger
er en Del af dem, men du maa dog indlæse en
egen Arbeidsdrags, (sige den en gammel forsket
Læge, Helt og hel) og jeg at se på det
Arbeidsdrags som Kongen, som at du indvirkende
Arbeidsdrags som mig dig og mig og mig.
Naar du en gang er for mig med Arbeid
i Kongen, tænker jeg på, at du vil finde det
forresten mig at kunne se den det som den
Mænd og at du vil se mig det, ja Mændens
Læge af, at opføre den Læge og mig, men
jeg kan se mig mig mig i Skrivelse. Som
du at den Læge, den Læge, den Læge
er indvirkende Læge; og mig; og mig
superiores de Pharmacie, altså mig at
gode Læge.

11/9 66 (b) C.M.
Jeg vil jeg saade sig strax med Aarkundten dit
Staabauy at jegs Oplysning, da det er muligt at
mita Samvirketes at iagtlage for ^{de nye af stann.} Udkendings
Ophagelse. - Uheldigvis ligger alle ^{de nye af stann.} Enggarnene
inden for Ejen i en St. ganske rigtig Ophand
for alle Enggarnene, som fornuftig har, inden
i Ejen, berigt sin sam Udfalgstades). Si maas
aldrig nodvendigvis tage Kagal berigt i Hens
Juden og mit faaledt Jaan en lang St. til,
Lernanstaltene i Ejen. - Endt di i Staabauy
findt en Enggarn, der sam Vetter i Marseille
falsk og Ejenit og for et lille Laboratorium,
som det naturligtvis det bedste, men en faadan
findt mig uden. - Derfor di kindt jeg
Kunsten dit at en Dan i det findt di Sammen
fulgte dit fornyet, mildt at maas fordelat jeldt
og besynderligt for sig, H. faco mildt berigt ind di
i Tansningens dan, men istand dit at bedimuen jeldt
Analyser og Experimentales der mitte maas med
Lerning for sig sam Enggarn. - da at en er
gaa Eiden at di blimes Enggarn Juel og Jaldret,
kun jeg ikke tilnaad sig at dele di Opmærksomhed
ad at tage Undersøgning i Frank, Juel di
jo misfaldt uden trauges, men maas di fadigt kalde

Sænske, mit vilde jo ogsaa gerne gaa, i "Landsindell"
med at bli i Landets Eiens Forrens Hils ogsaa ogsaa
faaend. - Måske vilde bli indvælgte Eiensindell;
Gænske og i Sænske med en Læggingsfæl. - Sags
mi gaars jeg alles for midt og glæmmed at jeg
kunde anstolde bli sig selv at indfærd den vilde
Maade at anstolde Eiden ~~og~~ og anden den Hilt.
sampe. Altsaa basta. -

Jeg gav kumpet bli idag med at min for at
kunne meddele sig Høfaldet af det første Læggings
vings forslag; det nye Apparat bli Læggingsvings
fuldt blev forslagat igaa. Det blev fordelet blev
fordeltillende. Alt gik fuldtvarende og gænske
og ogsaa nogle ubetydeligfærd med navn alle de
antelle dele i samlet stand og forsigtsmæssige.

Jeg fandt snart nogen Læggings for at Ophængningen
manerlig af det fulde stand og den første Ophængningen
bli Læggings fulde Læggings Eiden med forslag
med Læggings Læggings, men Læggings get det
Læggings mi med Læggings Hænske. Ogsaa mit
Læggings sig mere med Læggings bli
at forslag Læggings; Landsindell med Læggings
med Læggings. - Det første Læggings blev ogsaa i Læggings
og so mi Læggings det og i det fulde Læggings, men

alt for det endel Rødt for saa Hædt og so
skand, inklusivt ⁺ kald og Tugt bladet uagt Dyner
and det danske. - Jænde Carpaten Tunnit sand Tunnit
Jælt færdigt, medt forfar saa mand ~~alt~~ ^{adlonet} sand
for begge. - Min Ruybriggelidit er gænde
af saarum Saarum for den gænde, an liggende Eglender
af 2 1/2" diameter og 6 1/4" luegd, af 2 abber,
den anden Jælden af de kigede færdigt i 2 Linnis
lygth over den anden Jælden af Eglender, forfar
saarum medt 6 1/2 Linnis lygth. adrona anden Jælden
er angivet af en færdigt af Tunnit sand glæde
 - Briggelidit er, for den med saarum
lædt og jeg saa lige den med indt 1 Almus,
forfar Tugt. - Jeg vil min saarum ^{Lygning} uagt Tugt
dag uagt and en fælt Almus for. - Og for vil jeg
saarum en Medfærd, jeg saa for Velten, der dag
den er en Modifikation af det kigede forfar.
Jeg saa saa saarum et lige man, at jeg ilt for
saarum forfar vil Velten for at aflyde saa saarum
Og forfar, saa saa for lagte færdigt saa, over jeg
agter at givne det, Hædt det uagt mit saa andt
and færdigt Tunnit sand for mig. - Jænde Tunnit
medt sand og færdigt Medt uagt, forfar jeg

Linn at sig at en Eubelstet Druk = 32 Faltas,
en Druk Karatind = $4\frac{1}{2}$ Cubfod = 144 Faltas
en - - - - - Alkeind = $4\frac{1}{4}$ " " = 136 Faltas

med
40 R. { 1 Eubelstet Mand minns 62 tt .
for Jod Mand minns 1 tt 30 Lad.
for fransk Libre Mand minns 1 Kilogram = 2 tt
Alfha = 62 Libres = 64 Faltas
for Hebelibre alfha lig 103,226 danske Faltas.

Jegund man jeg skilte. - Jeg skal
og i bygge og se om de nye Skibets
nu ligger, og se skal jeg ind til
begge de mine faarke Lærere. - Det vilde
und at finde Lærere i de faarke Magtens
i Jernbetunge og betunge, betunge,
betunge, betunge betunge og . man
at gaae dog faarke.

Les mal! Lad mig se faarke Lærere
Jegund den Lær og faarke den Lærere at
indfær, ^{den} se mig jeg faarke betunge mig gaa
ikke at Lær faarke faarke se dig
den Jernbetunge faarke.